

Dad's Navy 1

Första urvalet av fotografier kommer från Curt S. Ohlssons digra arkiv.

Curt S Ohlsson är kanske mest känd som medförfattare till boken "Pansarskepp" på CB Marinlitteratur förlag. Curt – en av landets skickligaste fotografer, med fartygsfotografering som specialitet. Hans dokumentation av Flottans fartyg omfattar tiden från strax före andra världskriget och till vår tid, och merparten av fotona är tagna i Göteborg. Curt har även följt de fartygsbyggen för Flottan som gjorts på de stora varven i staden.

© Foto: Curt S Ohlsson

Kustjagaren MUNIN i Göteborg 13 maj 1946. MUNIN var en av fyra kustjagare med ett standarddeplacement om 635 ton, som projekterades och byggdes på mycket kort tid 1942-43. Hon byggdes på Öresundsvarvet i Landskrona, där hon sjösattes 27 maj 1942. På fotot bär MUNIN som huvudbestyckning 3 st. 10.5 cm kanoner och 2 st. 40 mm luftvärnspjäser.

© Foto: Curt S Ohlsson

Minsveparen ULVÖN av ARHOLMA-klass, fotograferad till sjöss 24 augusti 1952. ULVÖN var en av fjorton enheter i klassen, och har vid fototillfället moderniserats, och bl. a fått tripodmast som bär en tidig radarantenn typ PS 28. Det noteras också att däckshuset är borttaget, och att aktra 10.5 cm kanonen står på däck.

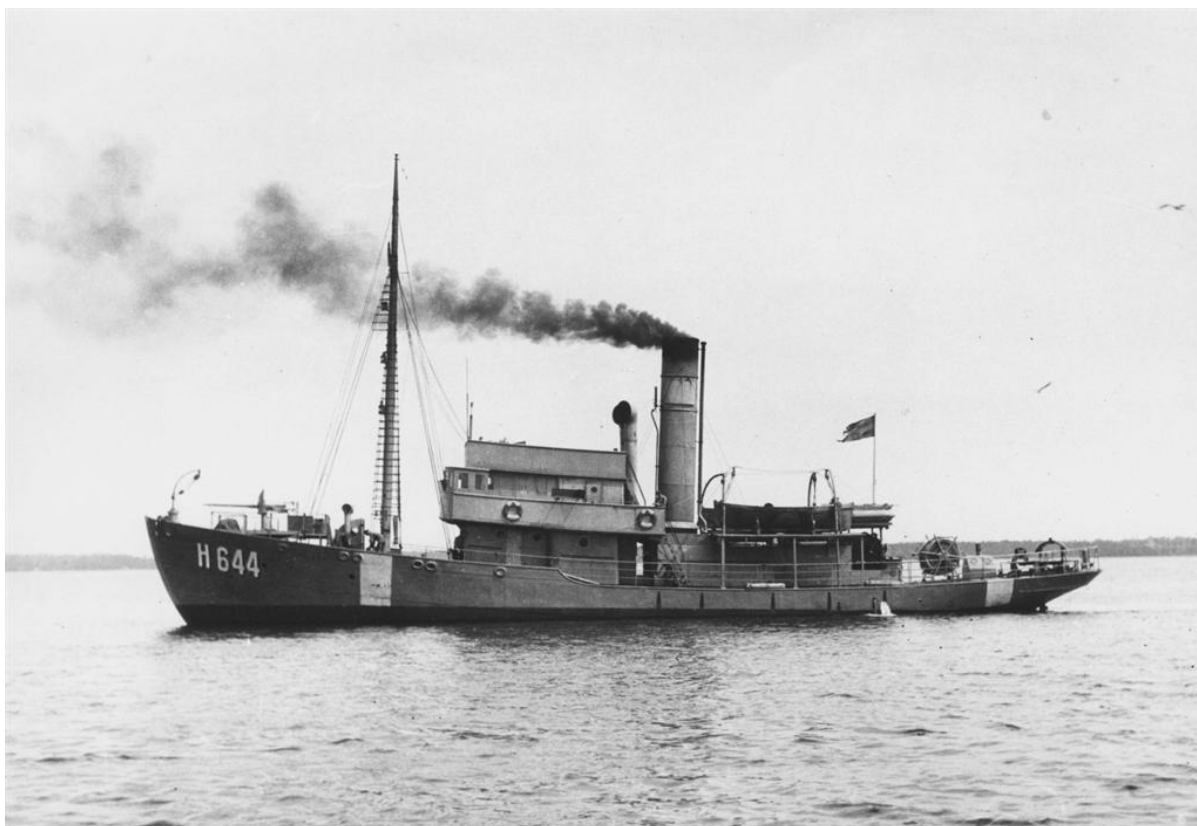
© Foto: Curt S Ohlsson

Minsvepare M 16 fotograferad vid angöring i Göteborgs hamn 21 oktober 1947. M 16 var en i en serie om 26 fartyg byggda i mahogny vid olika småbåtsvarv – M 16 vid Abrahamsson & Börjesson i Ramsö. På fotot är endast skrovet gråmålat, all överbyggnad enbart lackad. Noteras också svepbommen i stäven. M 16 utrangerades och såldes 1985 och blev som civil JOSEPH CONRAD.

© Foto: Curt S Ohlsson

En vacker bild av pansarskeppet OSCAR II förtöjd vid Skeppsbron i Göteborg 19 juli 1946. Hon var vid tillfället skolfartyg och gjorde senare samma år sin sista resa som rustat örlogsfartyg, men avfördes inte förrän 1950. OSCAR II kom dock senare att användas i skyddstjänstutbildning innan hon skrotades i Göteborg 1974.

© Foto: Curt S Ohlsson

PORT STANLEY, ett inhyrt hjälpfartyg under kriget med neutralitetsmarkeringar och en 37 mm kanon på backen. Fotodatum är okänt, liksom exakt under vilken tid PORT STANLEY var "inkallad". Hon byggdes vid Kaldnes Mek. Verkst. A/S i Tönsberg 1925 som valfångstfartyg, och köptes till Sverige 1939 av Holmsunds Bogserings AB, varifrån hon sannolikt inmönstrades. Hon såldes sedermera till Stockholms Transport & Bogserings AB med namnet BALDER. Finns det någon som kan berätta mer om PORT STANLEY?

Hjälpvedettbåten 644 "Port Stanley". Kompletterande uppgifter från Leif Hansen:

Byggvarv Kaldnes mekaniska verkstad, Tönsberg (Jarlsöverft, Tönsberg)

Levererad 1925

Tonnage

Dimensioner 34,67 x 6,95 x 3,94m

Maskineri 1x580 Ihkr Fredriksstad MU Trippel expansionsångpanna

Topp hast

Bestyckning 1x1 37mm kanon m/98B

Byggd som valfångstfartyg för Hvalfamastselskapet "Mecker" i Tönsberg med namnet "Port Stanley".

1935: Övertogs av Norske Hvalfamastprodukter i Oslo men fick behålla namnet.

16 juli 1937: Sålades hon till Holmsunds Bogser AB i Holmsund, fortfarande ursprungsnamnet "Port Stanley".

7 september 1939 - 30 juni 1945: var hon inkallad vid Gotlands Kustartilleriförsvar, KA3 i Fårösund.

1945: Så skall hon ha varit chartrad av Polska staten, och använd som hamnbogserare i Gdynia. Troligen var hon sysselsatt med diverse bärgningsarbeten, då tyskarna hade sänkt alla fartyg som de inte kunde ta med - bland annat sänktes slagkryssaren "Gneisenau" i Gdynia (som tyskarna kallade Gotenhafen) för att förhindra att hamnarna kunde användas.

1948: Var hon tillbaks i Holmsund.

10 maj 1948: Sålades hon till Stockholms Transport & Bogser AB i Stockholm. nytt namn "Balder".

1976: Anges hon som skrotad.

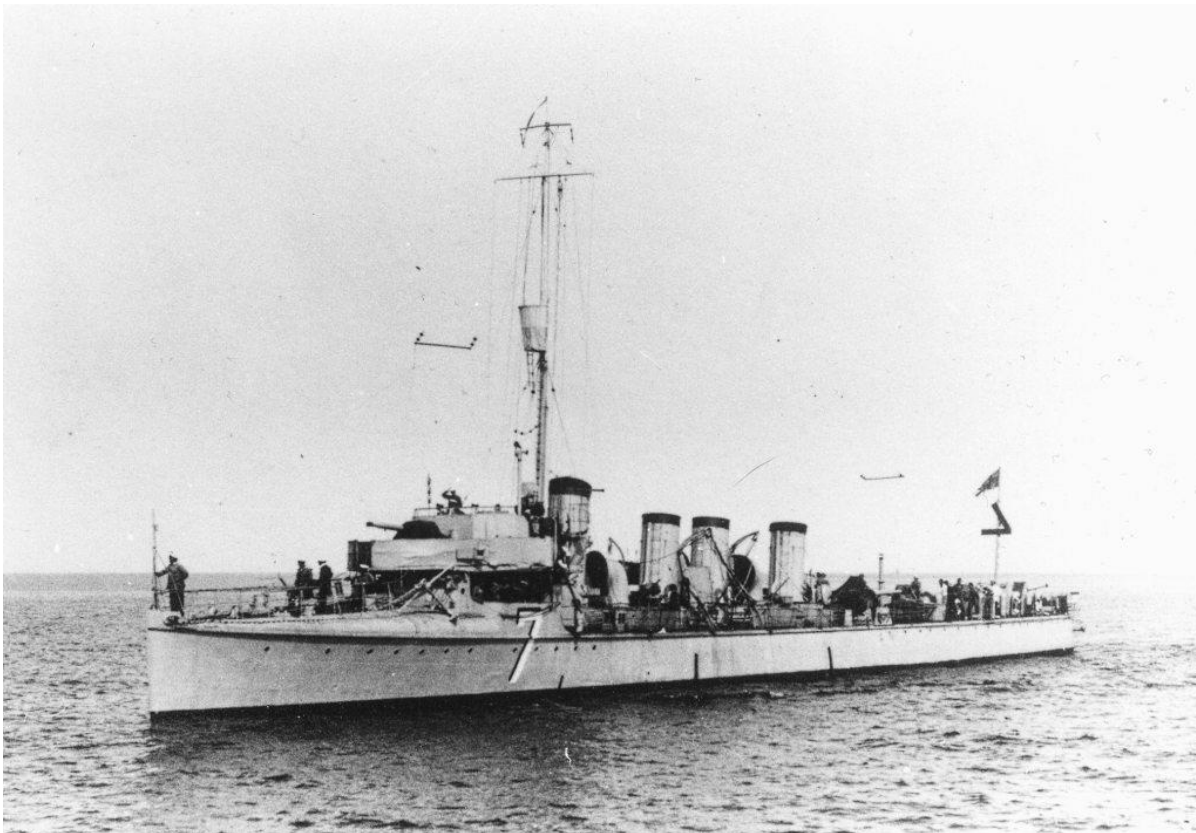
© Foto: Curt S Ohlsson

Kustartilleriet vedettbåt V 55 fotograferad vid Tångudden 18 september 1949. V 55 var en av sju enheter, byggd på Örlogsvarvet i Stockholm 1944.

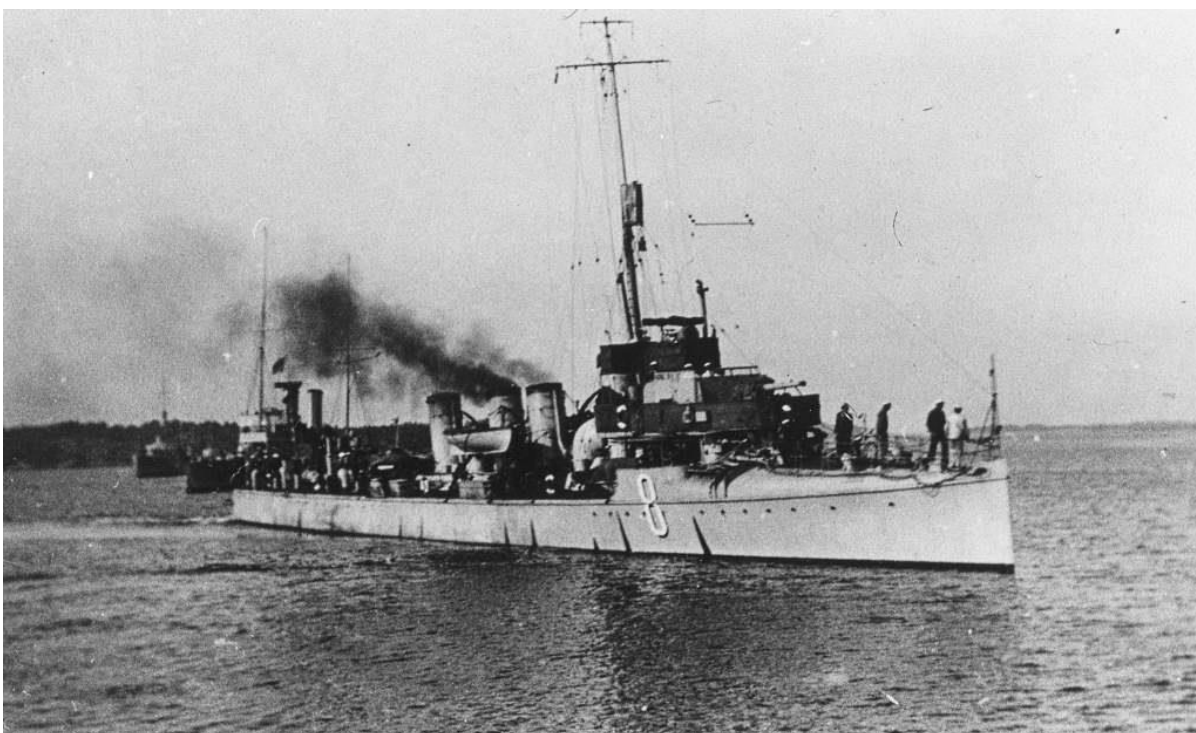
Dad's Navy 2

Samtliga bilder kommer även denna gång från Curt S. Ohlssons samlingar.
Först några gamla koljagare.

© Foto: Curt S Ohlsson

HUGIN fotograferad 16 juli 1926. Hon byggdes vid Göteborgs Nya Verkstad – sedermera Götaverken – på ritningar av MAGNE, som inköpts från Thornycroftvarvet i England. På fotot noterar vi att hon utrustats med "gnistapparat".

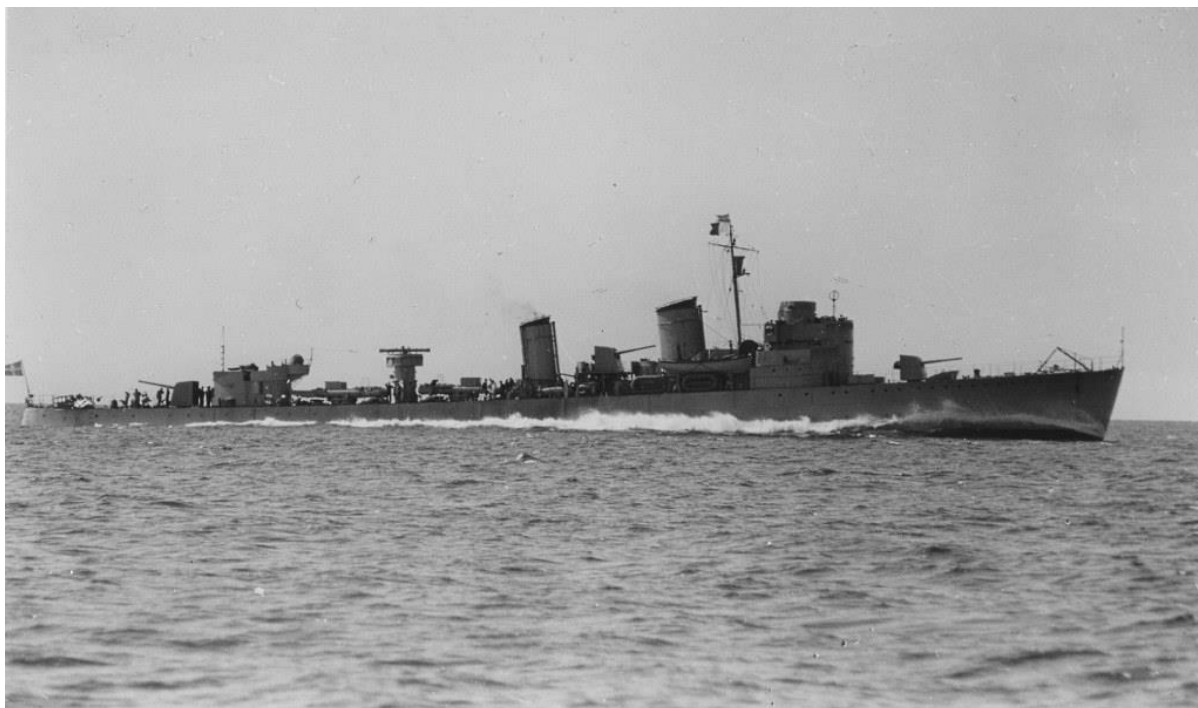
© Foto: Curt S Ohlsson

MUNIN som hon tedde sig 18 juli 1927. Hon skiljer sig från HUGIN genom sin något högre brygga. MUNIN byggdes vid Kockums Mek. Verkstad i Malmö.

© Foto: Curt S Ohlsson

En vacker styrbordsbild av WACHTMEISTER. Både WACHTMEISTER och systerfartyget WRANGEL drevs av de Laval's ångturbiner med reduktionsväxel – de första fartygen i svenska flottan med detta maskineri.

© Foto: Curt S Ohlsson

Jagaren MALMÖ under provtur. Hon har ännu inte fått avståndsmätare monterad på bryggans tak.

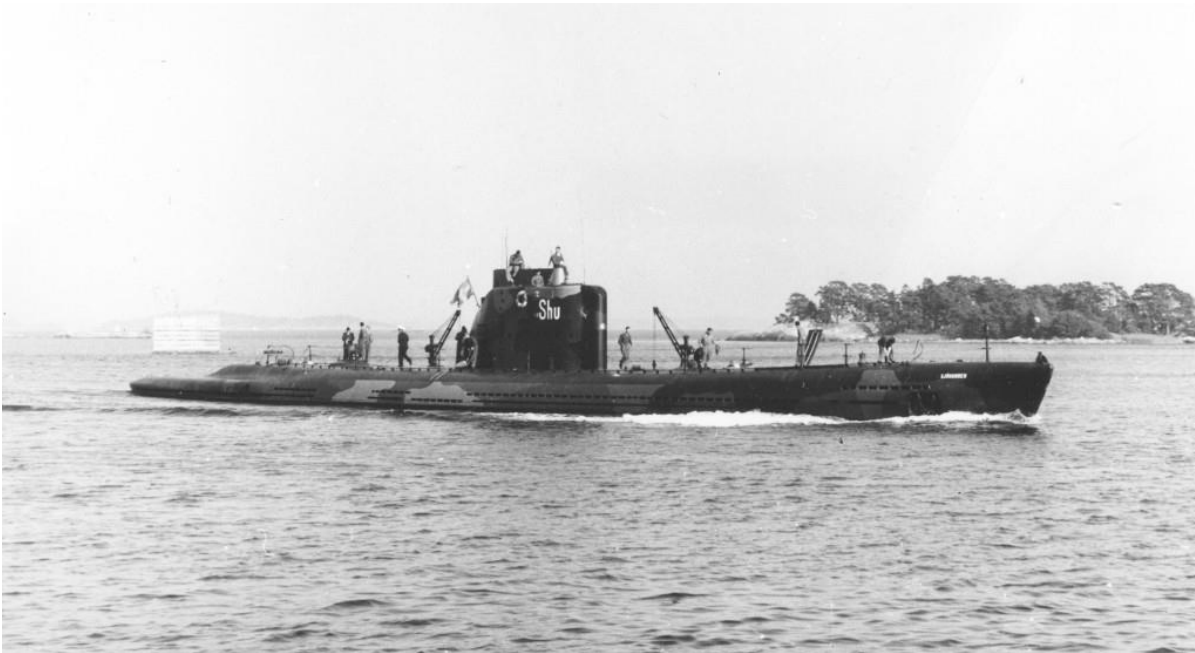
© Foto: Curt S Ohlsson

En stämningsfull bild av jagaren ÖSTERGÖTLAND på väg in i örlogshamnen i Karlskrona. Det noteras att 40 mm lv-pjäserna bakom främre skorstenen är borttagna.

© Foto: Curt S Ohlsson

Minsveparen M 14 fotograferad i Sandhamn 2 augusti 1946. M 14 byggdes vid Valdemarsviks varv 1941. Hon utrangerades 1959 och såldes 1983 till civil ägare.

© Foto: Curt S Ohlsson

Ubåten SJÖHUNDEN som hon tedde sig 1955 efter genomgripande modernisering, som bl.a. innebar bättre strömlinjeform och utrustning med snorkel och radar.

Dad's Navy 3

Samtliga bilder kommer även denna gång från Curt S. Ohlssons samlingar.

© Foto: Curt S Ohlsson. Bogserbåten HMS KRUT J 353.

HMS KRUT byggdes som valfångstfartyg vid Akers Mek. Verkstad i Oslo 1924 med namnet TIBURON för utländsk köpare. Hon kom att ha en norsk ägare med namnet KRUTT innan hon 1939 köptes till Svenska Flottan tillsammans med ett liknande fartyg. De fick namnen KANON och KRUT.

HMS KRUT användes för målbogsering av Kustartilleriet i Vaxholm fram till 1958, och hon skrotades 1960.

Fotot taget av Curt S. Ohlsson i Sandhamn 2 augusti 1946.

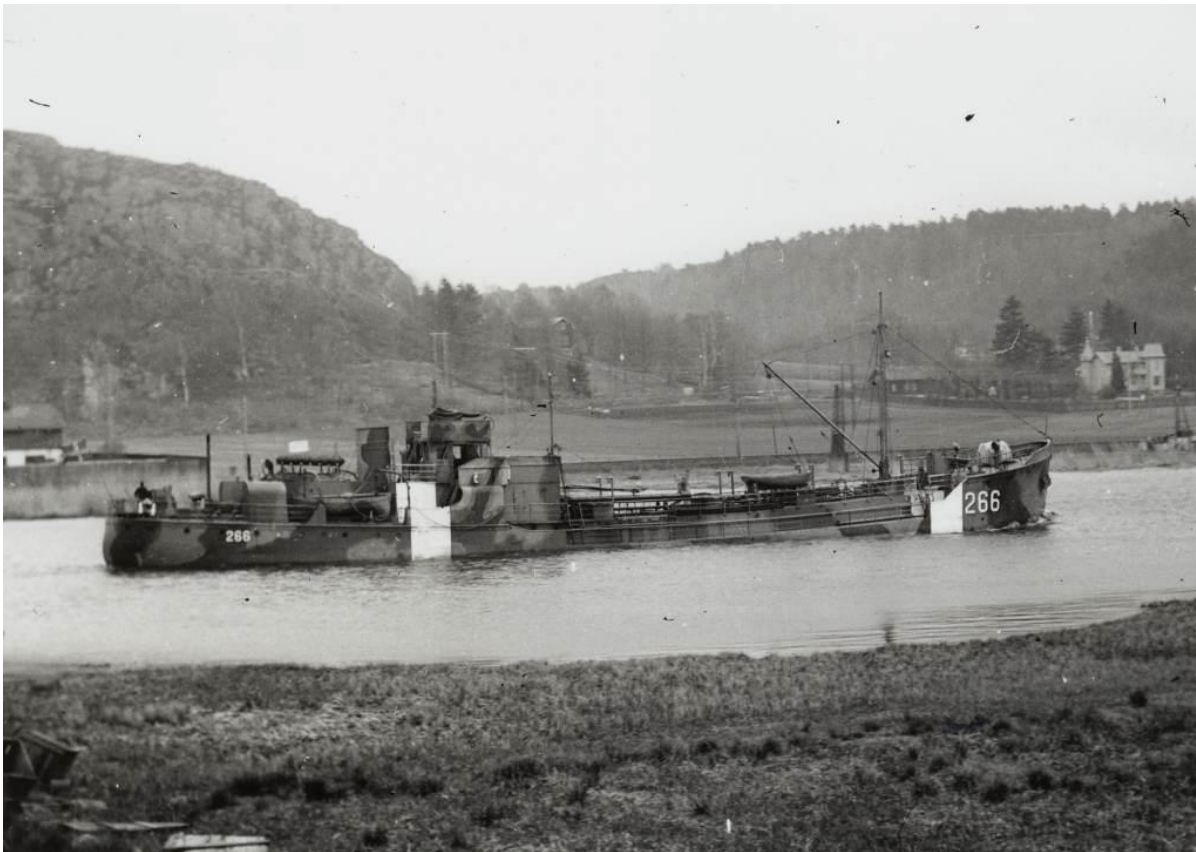
© Foto: Curt S Ohlsson. HMS UFVE J 315

HMS UFVE var en hamnbogserbåt som användes av Göteborgs Örlogsbas. Några data om henne föreligger inte- vi vet bara att hon är byggd 1929 för Uddeholms AB vid C. J. Wennbergs Mek. Verkst. AB i Karlstad. Om någon medlem vet något tas uppgifterna tacksamt emot. Fotodatum är 22 juni 1946.

© Foto: Curt S Ohlsson. HMS KUNGÄLF J 311

HMS KUNGÄLF var en personaltransportbåt som användes för permittenttrafik vid Nya Älvsborgs fästning från sept. 1940. Hon byggdes för Kungälv stad vid Lundby Mek. Verkst. Och togs i drift 1906. 1948 såldes hon av Marinen till civil ägare som byggde om henne till vattenbåt. Fotot är taget 24 mars 1946.

© Foto: Curt S Ohlsson. HMS ELDAREN 266

HMS ELDAREN byggdes 1938 vid de Groots Varv i Holland och hade som civil namnet MURON innan hon köptes av den Svenska Marinen 1939. Hon var på 875 ton och tjänstgjorde fram till 1970. Tio år senare köptes ett nytt tankfartyg – BROTANK, byggd 1959 – som fick namnet ELDAREN. Fotot är taget i mars 1945.

© Foto: Curt S Ohlsson. HMS TANKAREN 268

HMS TANKAREN byggdes 1941 vid Pusnes Mek. Verkstad, och hade namnet LISTER när hon inköptes till Marinen 1950. Hon var på 500 ton och såldes 1965. Foto taget 10 maj 1950.

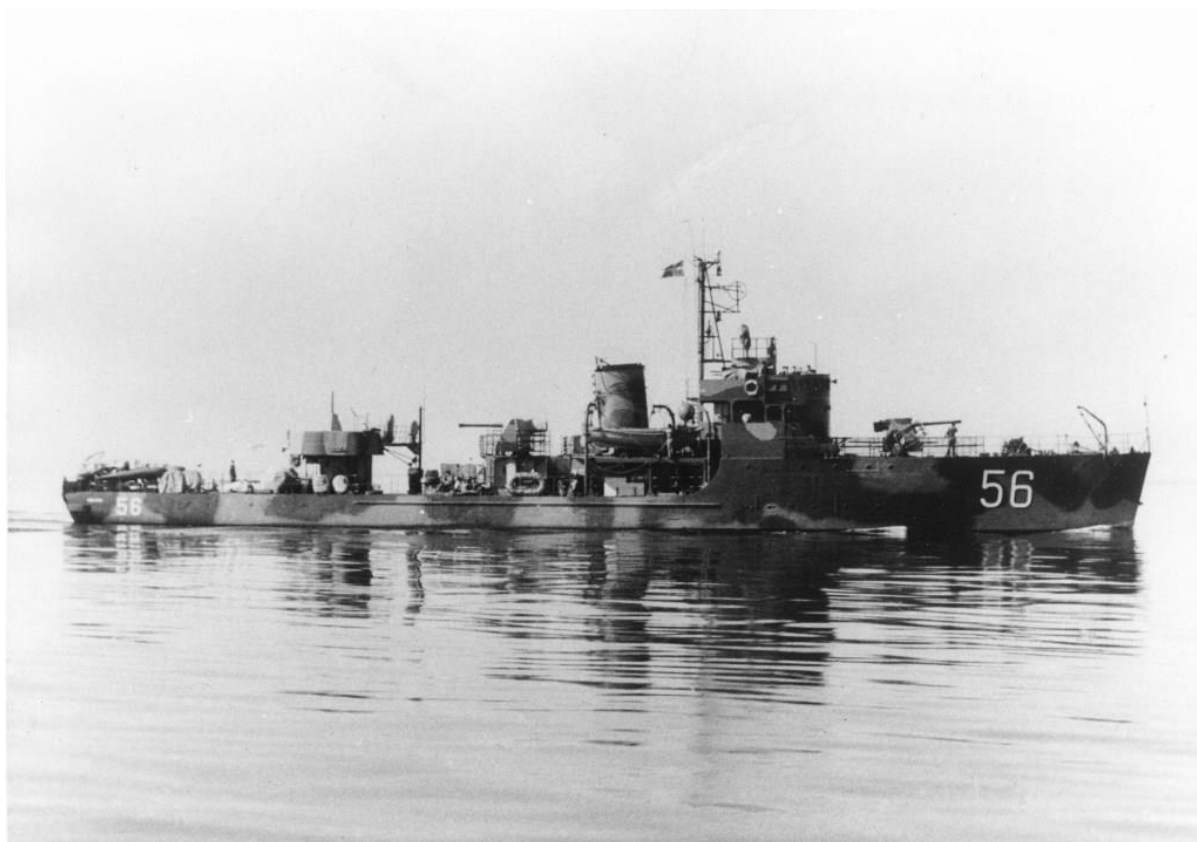
© Foto: Curt S Ohlsson. HMS FÄLLAREN

HMS FÄLLAREN var ett mintransportfartyg byggt i Kalmar 1941. Hon var på 140 ton och utrangerades för försäljning 1991. Bilden är tagen 30 augusti 1950.

© Foto: Curt S Ohlsson. HMS VEN 66

HMS VEN är en av de sist levererade enheterna i Arholma-klassen, som omfattade 14 fartyg. Hon ses i sitt ursprungliga utseende, dock utan dubbel 25 mm lv-pjäs på aktra däckshuset. Fotot är taget 5 augusti 1948 alldeles innan hon genomgick modernisering.

© Foto: Curt S Ohlsson. HMS HOLMÖN 58

Bilden på HMS HOLMÖN visar en del av de moderniseringar som hela fartygsklassen genomgick mellan 1948 och fram till mitten av 1950-talet. Det mest iögonfallande är att den slanka rörmasten ersatts av en tripodmast för att bära ny radar typ PS 28. Lysraketställ syns på förliga 10.5 cm kanonen. Minsveparna fick också ubåtsjaktkapacitet med hydrofon i nedsänkbar dom levererad från England. HMS HOLMÖN var en av de första enheter som moderniserades för ubåtsjakt.

Dad's Navy 4

Samtliga bilder tillhör Curt Borgenstam

Denna gång skall vi ägna åt en ganska sent avslutad epok i Flottans historia – robotbåtarna. Serien bestod av 12 fartyg, en logisk fortsättning av den tidigare Spica I-klassen, med i princip samma gasturbinmaskineri, men med ett fylligare förskepp. Samtliga fartyg byggdes på Karlskronavarvet, och levererades som torpedbåtar 1973 – 76.

Vid början av 1980-talet moderniserades fartygen att bära upp till åtta sjömålsrobotar typ RBS 15, och kombinera denna vapenlast med torpeder och minor. 1995 inleddes en livstidsförlängning av 6 av fartygen, medan övriga enheter avrustades. Norrköping och Ystad var de sista fartygen som togs ur tjänst 1 september 2005.

© Foto: Curt Borgenstam. HMS NORRKÖPING R 131 ankommer Malmö 6 september 2000.

© Foto: Curt Borgenstam. HMS NYNÄSHAMN R 132 på väg in i Karlskrona örlogshamn 31 maj 1999.

© Foto: Curt Borgenstam. HMS NORRTÄLJE R 133 på väg ut ur Karlskrona örlogshamn 21 september 1994.

© Foto: Curt Borgenstam. HMS VARBERG R 134 skall angöra Nybrokajen under Vattenfestivalen i Stockholm 31 juli 1996.

© Foto: Curt Borgenstam. HMS VÄSTERÅS R 135 i Karlskrona skärgård 21 september 1994.

© Foto: Curt Borgenstam. HMS VÄSTERVIK R 136 i Karlskrona 21 september 1994.

© Foto: Curt Borgenstam. HMS PITEÅ R 138 passerar Falsterbokanalen 18 oktober 1996.

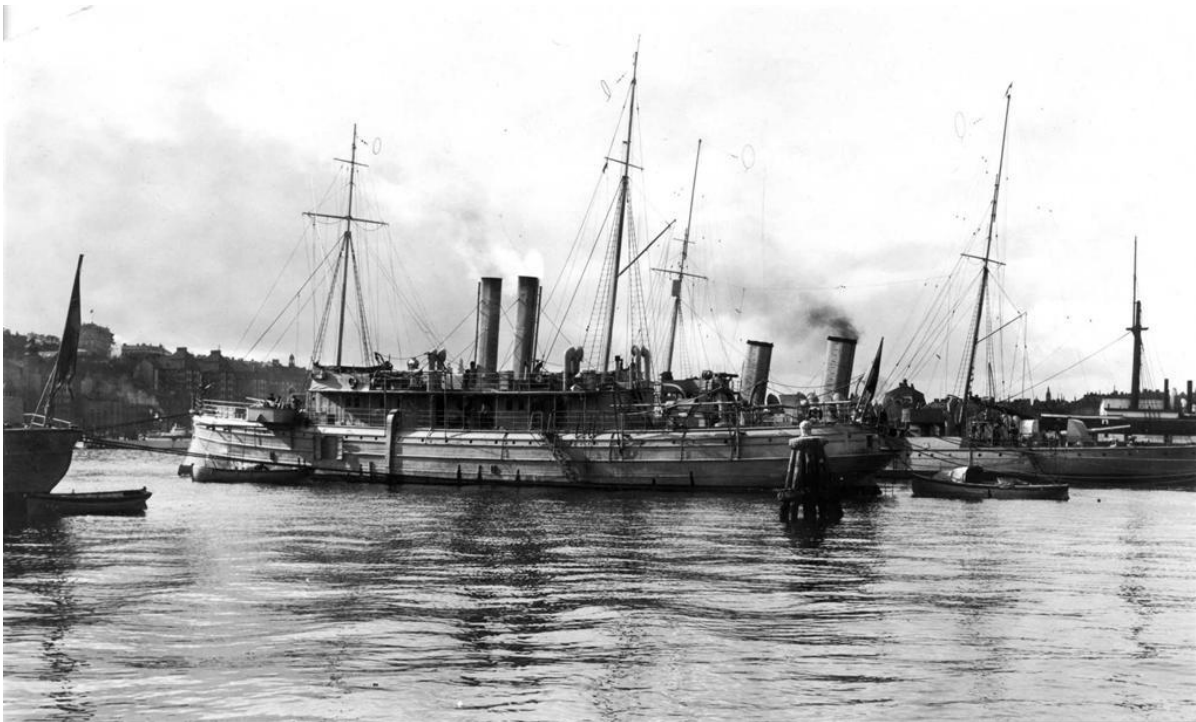
Dad's Navy 5

Samtliga bilder tillhör Curt Borgenstam.

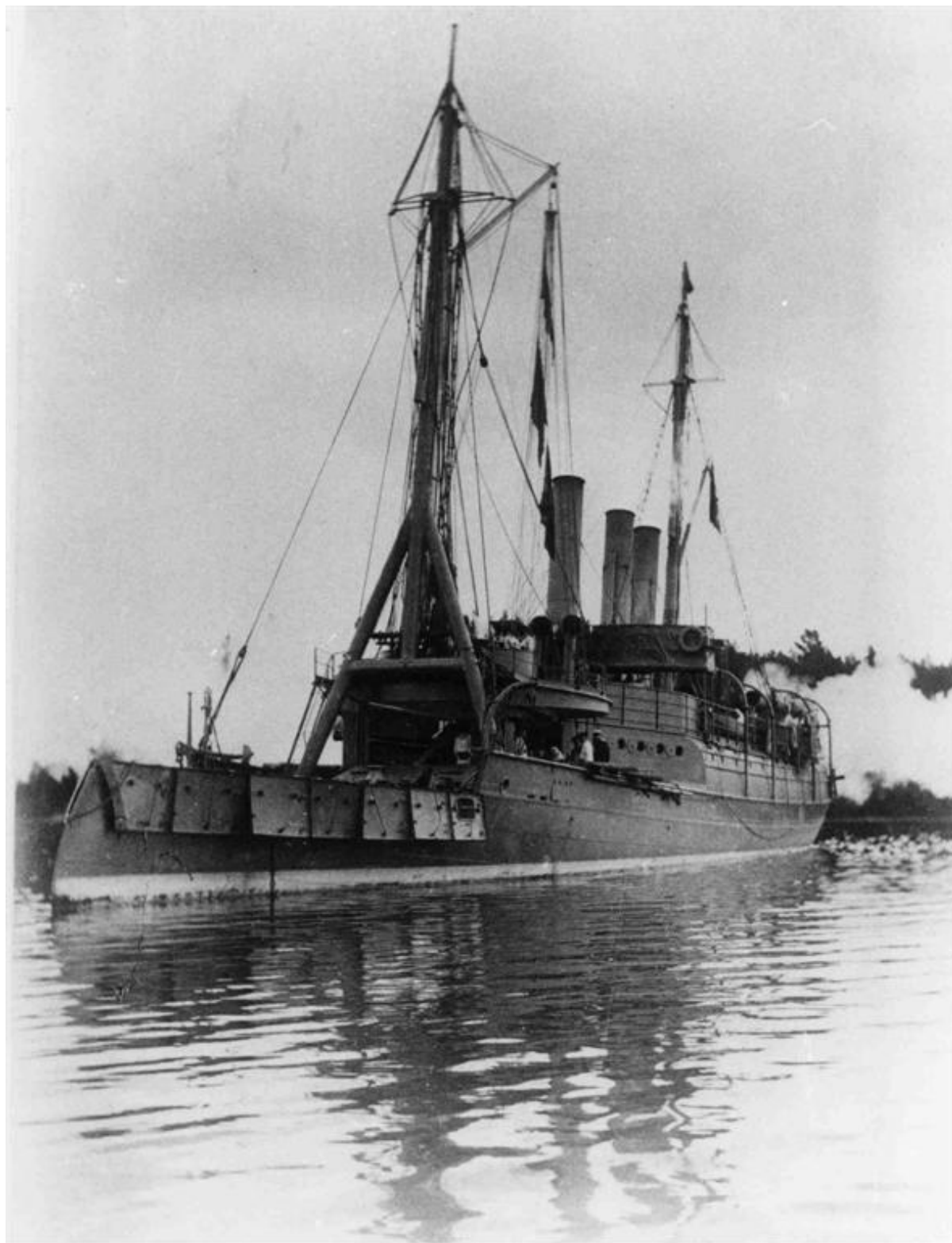
Denna omgång av Dad's navy skulle kanske snarare skulle heta Farfars flotta, då fartygen på bilderna är från för-förra seklet. De nio kanonbåtarna av Blenda-klass har ibland kallats för våra första moderna stridsfartyg, och levererades till flottan mellan 1875 och 1885. De var konstruerade av vår kände mariningenjör G. W. Svensson, och döptes alla med kvinnonamn hämtade från den nordiska mytologin. I folkmun kallades de för "flickorna Svensson".

Kanonbåten som stridsfartyg var ett koncept som introducerades av den brittiske konstruktören P Rendel, och som innebar ett billigt och enkelt fartyg, endast ägnat åt att föra en grov kanon inom skotthåll för ett pansrat fartyg och ställa till med tillräcklig skada för att sen snabbt dra sig undan. Våra kanonbåtar var på 500 ton, 52 m långa och drevs av ångmaskiner till en fart av 12 knop. Bestyckningen utgjordes ursprungligen av en 27.4 cm kanon i ett opansrat torn av fällbara luckor föröver och en 12.2 cm räfflad mynningsladdad kanon i aktern.

Den tekniska utvecklingen av sjöstridsmedlen kring sekelskiftet gjorde att kanonbåtarna snart blev omoderna. De byggdes om och modifierades för andra ändamål – några blev depåfartyg, och Verdande blev lasaretsfartyg. Samtliga foton kommer från Curt S. Ohlssons samlingar. Curt avled 15 december 2010, och donerade sin unika fotosamling och ritningsarkiv till Flottans Män i Göteborg.

HMS BLENDA 1918 i Stockholm som verkstadsfartyg. Hon har försetts med två 57 mm kanoner i tamburer, och i bakgrunden syns torpedkryssaren HMS PSILANDER:

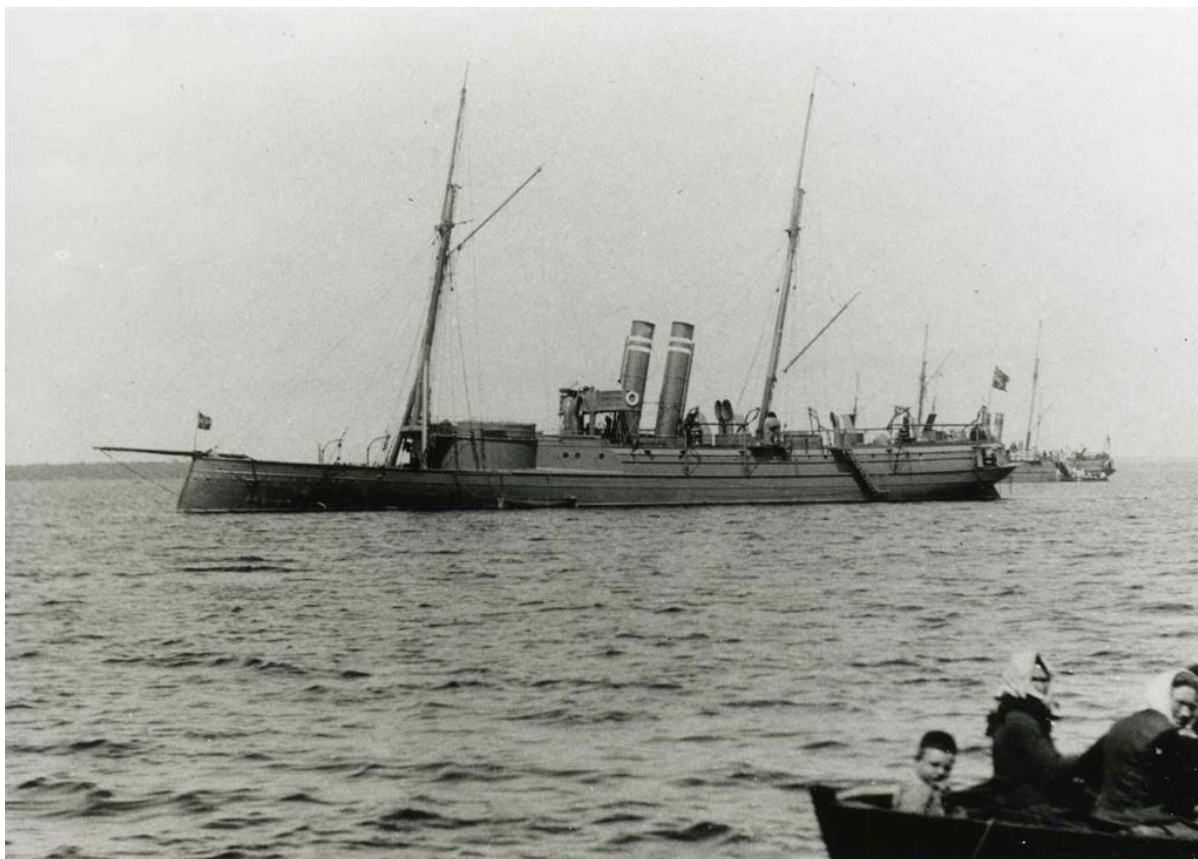
HMS DISA 1892 klargjord för strid med nedfällda relingsplåtar.

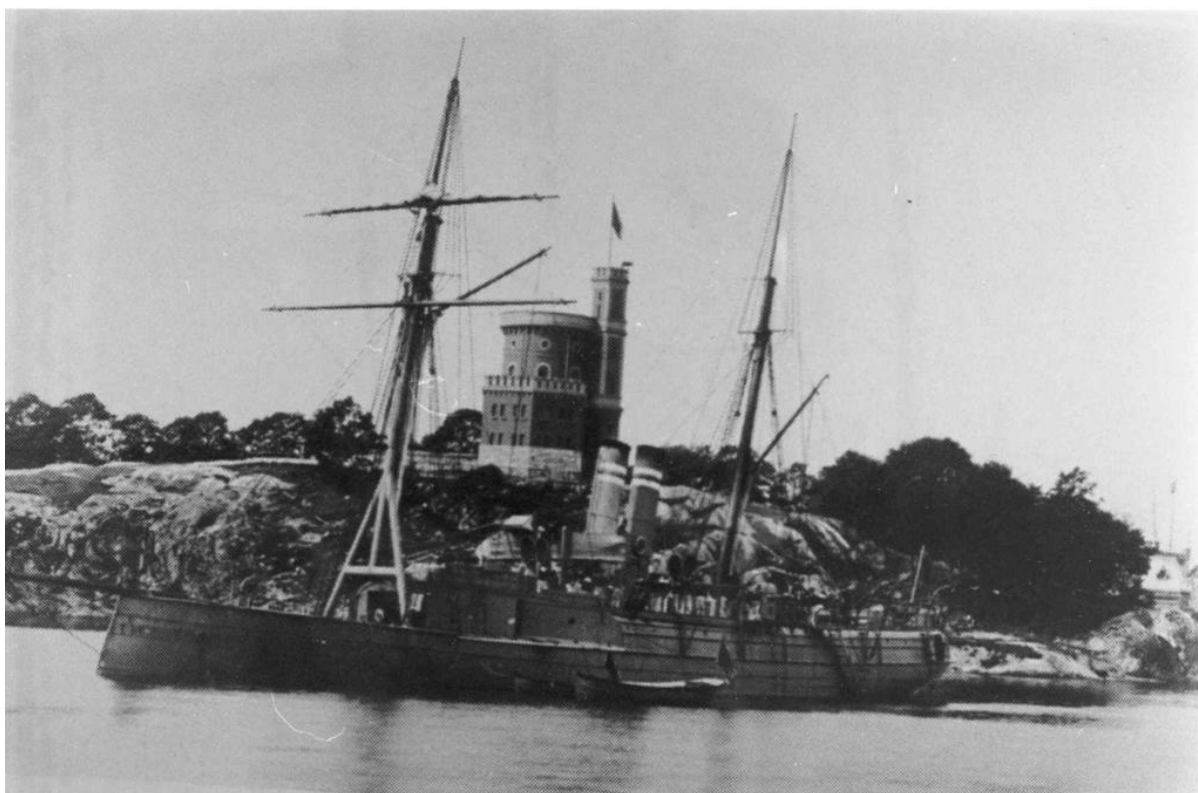
HMS EDDA 1895. Stor flaggning. I bakgrunden sannolikt pansarbåten HMS SVEA.

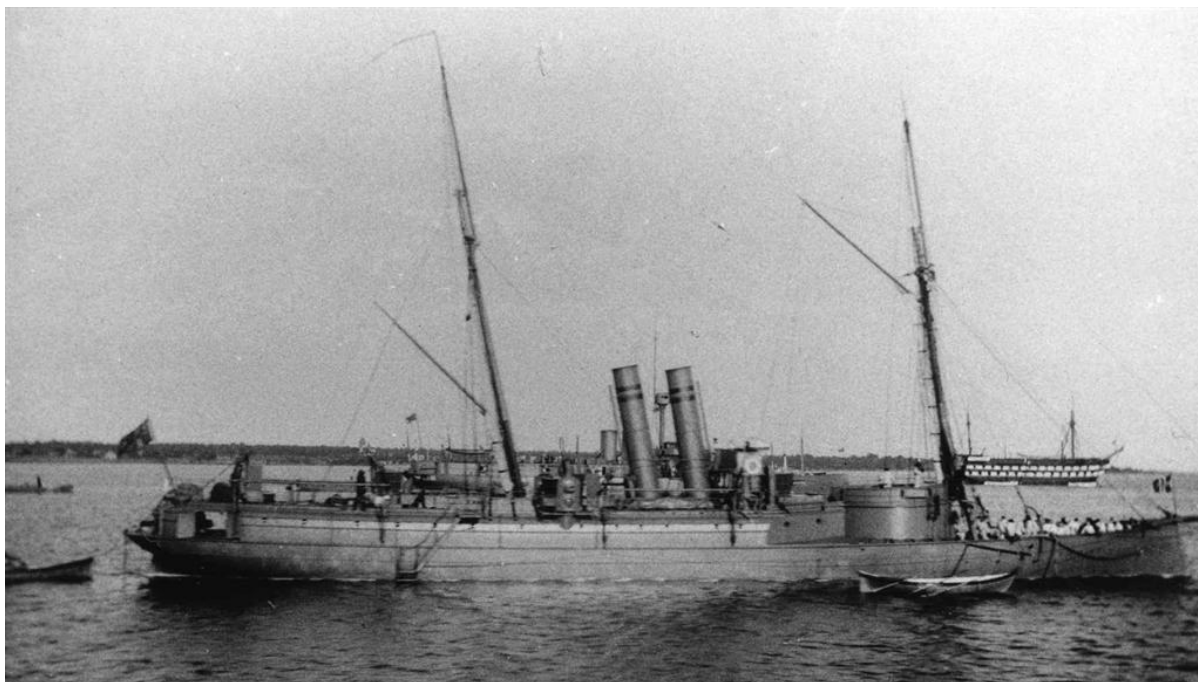
HMS ROTA 1895.

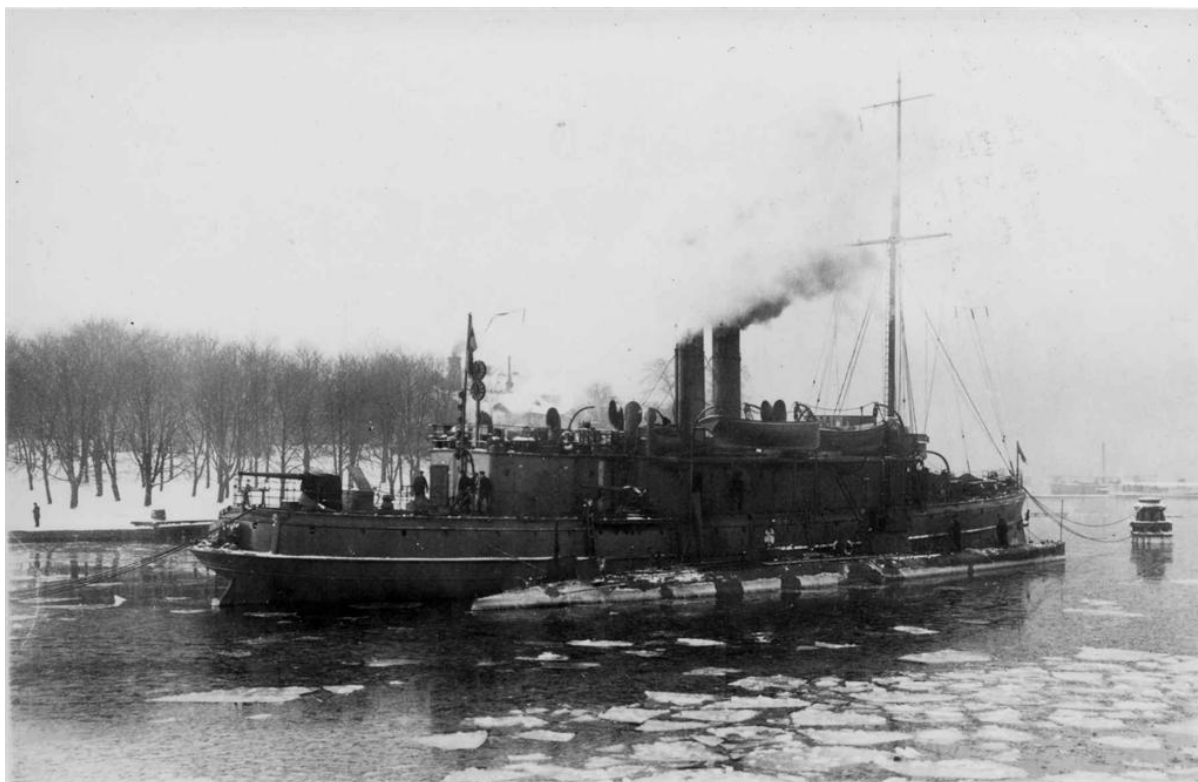
Ytterligare en bild av HMS ROTA 1895.

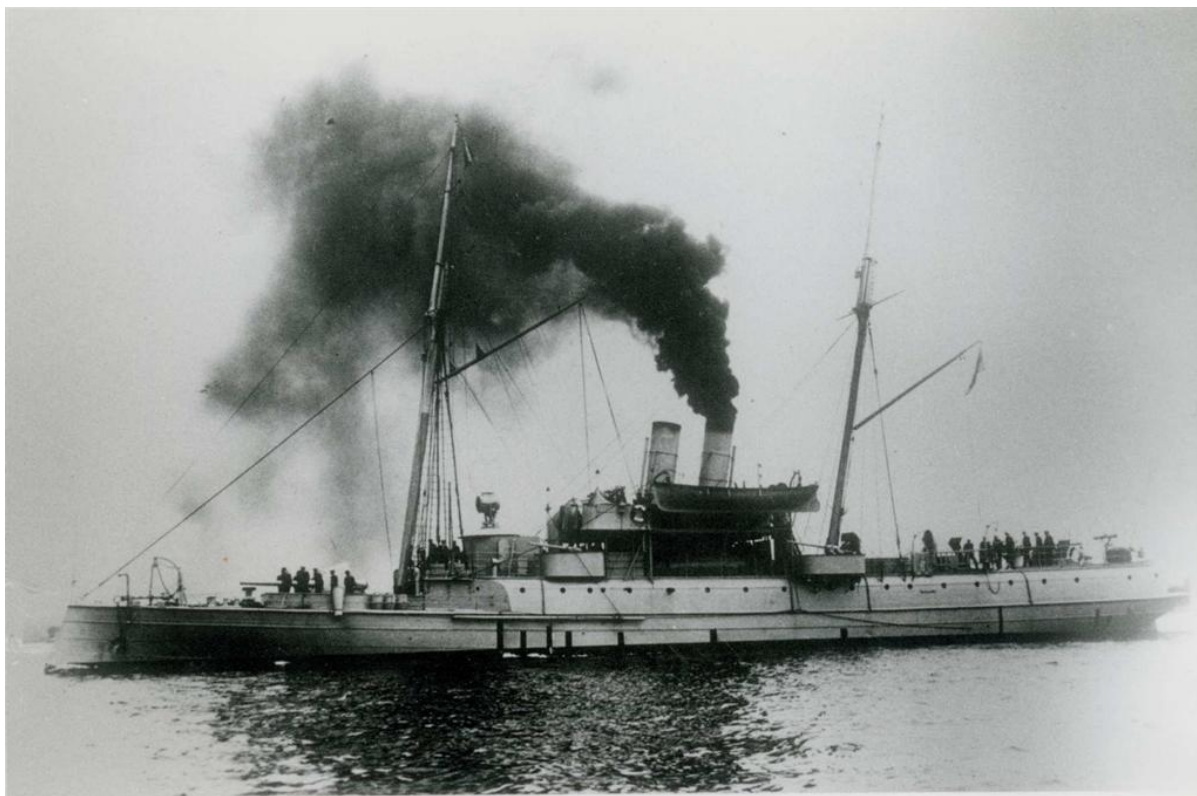
HMS SKAGUL förtöjd nedanför Kastellet på Kastellholmen 1890.

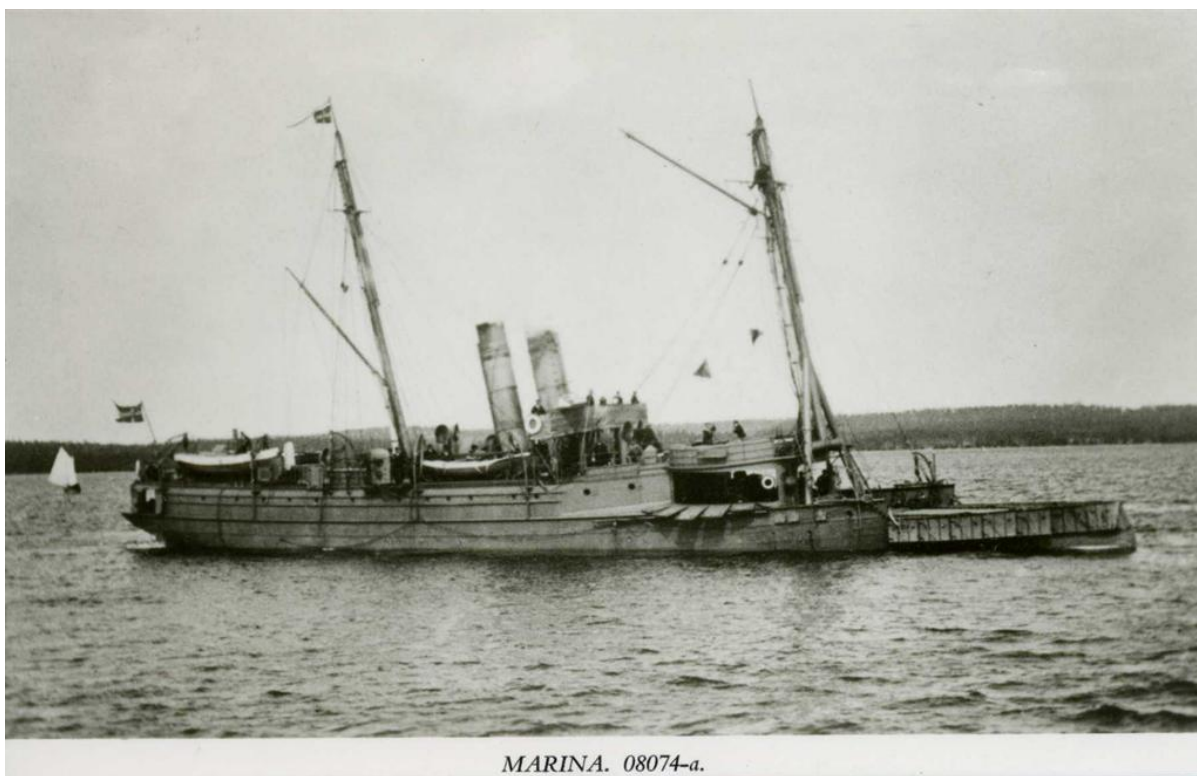
HMS SKULD 1895. I bakgrunden linjeskeppet STOCKHOLM.

HMS SKÄGGALD som ubåtsmoderfartyg 1915 med ubåten HMS HVALEN.

HMS URD fotograferad någon gång efter 1894 då 27 cm kanonen ersattes av en 15 cm pjäs på fördäck och hon fick 57 mm kanoner i tamburer och strålkastare.

MARINA. 08074-a.

HMS VERDANDE klargjord för strid.

